

Міністерство освіти і науки України

**Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника**

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
Методичні рекомендації

**для здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна
освіта другого (магістерського) рівня
денної та заочної форм навчання**

Івано - Франківськ 2023

УДК 336
ББК 65.053.011

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною
радою Педагогічного факультету ПНУ імені Василя Стефаника
протокол № від 2021 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри теорії та
методики дошкільної і спеціальної освіти
протокол № від 2022 р.*

Укладачі

**Лисенко Н.В.- доктор пед.наук. проф., завідувач
кафедри ТМДіСО**

**Лазарович Н.Б.- кандидат пед.наук, доцент кафедри
ТМДіСО**

**Матішак М.В. – кандидат пед.наук, доцент кафедри
ТМДіСО**

Рецензент

Потапчук Т.В.- доктор пед.наук, проф.кафедри ТМДіСО

Педагогічна практика: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта другого (магістерського) денної та заочної форм навчання» / укладачі Н.В.Лисенко, Н.Б.Лазарович, М.В.Матішак: Івано - Франківськ, ПНУ, 2023. – 72с.

Методичні рекомендації спрямовані на надання студентам допомоги в організації та проведенні педагогічної практики.

Рекомендовано здобувачам вищої освіти спеціальності
«Дошкільна освіта» 012 другого (магістерського) рівня.

© Івано - Франківськ, 2023

© Лисенко Н.В., Лазарович Н.Б., Матішак М.В., 2023

ЗМІСТ

Вступ

1. Мета і завдання практики

2. Організація та керівництво практичною підготовкою студентів

2.1. Організація педагогічної практики

2.2 Керівництво педагогічною практикою

3. Зміст педагогічної практики

4. Вимоги до звітності за підсумками практики

4.1. Індивідуальна звітна документація

4.2. Критерії оцінювання

Рекомендована література

Додатки

1.Опис предмета педагогічної практики

Педагогічна практика Підготовка магістрів	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика	
Кількість кредитів: 9	01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 012 «Дошкільна освіта»	Нормативна	
Модулів: 1 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин:270	Спеціальність: <u>012</u> Дошкільна освіта	Рік підготовки:	
		1-й	1 –й
		Семестр	
		2-й	3-й
		Практична робота	
Тижневих годин: 45 Тижнів - 6	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	220 год.	220 год.
		Самостійна робота	
		42 год.	42 год.
		Індивідуальні завдання:	
		8 год.	8 год.
		Вид контролю: диференційований залік	

ВСТУП

Професійна підготовка фахівців галузі дошкільної освіти рівня вищої кваліфікації здійснюється шляхом оволодіння теорією і педагогічної майстерності, яка формується у здобувачів вищої освіти в процесі педагогічної практики.

Педагогічна практика спрямована на:

- формування сучасного вихователя в умовах модернізації дошкільної освіти в Україні;

- поглиблення теоретичної підготовки здобувачів до управлінської діяльності в закладах дошкільної освіти, надання можливості студентам ознайомитись з багатогранною діяльністю директора (завідуючої) та методиста ЗДО, сприяння закріпленню та поглибленню їхніх фахових теоретичних знань, формування уміння застосовувати їх у процесі реалізації методичних і управлінських функцій у системі дошкільної освіти загалом.

Програма практики охоплює різноманітні завдання, окремі з них студенти-практиканти виконують колективно, що сприяє виробленню вмінь планувати спільну діяльність, узгоджувати власну діяльність із діяльністю колег, координувати спільні дії, виявляти взаємодопомогу, формувати відповідальність за спільну справу тощо.

Рекомендований вид практики завершує вивчення студентами курсів освітніх компонентів з методичної, організаційно-управлінської та нормативно - фінансової діяльності в

зкладах дошкільної освіти, де вони оволодівають теорією управлінської діяльності в галузі дошкільної освіти, знайомляться із сучасними методами та формами управління та планування освітнього процесу в ЗДО. Це дозволяє під час практики використовувати знання змісту попередніх видів практики та самостійної роботи з вивчення діяльності закладів дошкільної освіти.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Програма педагогічної практики є нормативним документом щодо фахової підготовки майбутніх педагогів в Прикарпатському національному університеті на педагогічному факультеті, який розроблено викладачами кафедри ТМДіСО на основі Освітньої програми 012 Дошкільна освіта відповідно до навчального плану спеціальності «Дошкільна освіта» денної і заочної форми навчання, «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (наказ Міністерства освіти і науки України № 93 від 8 квітня 1993 р. з відповідними доповненнями), Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи, рекомендованої Міністерством освіти і науки як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта» (лист №14/18 Г-59 від 10.01.09). і укладено відповідно до цілей, вимог і змісту навчання зазначеної спеціальності у ЗВО та ін.

Мета педагогічної практики - формування фахової компетентності, професійної майстерності студентів, готовності реалізації знань та умінь, необхідних для організації роботи у різних вікових групах у закладах дошкільної освіти; методичному забезпеченні освітнього процесу і технологіями його управління; посилення інтересу до професійно-організаторської діяльності, удосконалення організаційно-педагогічних навичок, вміння творчо

застосовувати теоретичні й методичні знання в практичній діяльності у руслі БКДО (2021), ДСДО в Україні..

Завдання практики:

1. Формування умінь організовувати, спостерігати і аналізувати зміни в розвитку дитини в умовах організованого освітнього процесу в різних видах діяльності ЗДО.

2. Удосконалення навичок організації освітнього процесу з дітьми різних вікових груп ЗДО.

3. Опанування методами науково-педагогічного дослідження, діагностування рівня знань й умінь дітей, передбачених програмами виховання і навчання в ЗДО, базовим компонентом дошкільної освіти згідно теми дипломного дослідження.

4. Оволодіння умінням виявляти, узагальнювати і поширювати передовий досвід навчальної та виховної роботи з дітьми.

5. Формування умінь співвідносити і втілювати наукові знання про вікові та індивідуальні особливості дошкільників в організацію життєдіяльності дітей у ЗДО, умови, зміст та методику їх навчання і виховання зі станом практичної організації освітнього процесу в ЗДО.

6. Удосконалення вмінь налагоджувати міжособистісні взаємини з вихованцями та їх батьками на основі особистісно-орієнтованої моделі педагогічного спілкування.

7. Формування вмінь налагоджувати ділові взаємини з вихователями ЗДО.

8. Розширення знань про організацію діяльності ЗДО в сучасних умовах, керівництво системою дошкільної освіти.

9. Удосконалення умінь спостерігати, аналізувати організаційні ситуації педагогічного процесу, здійснювати окремі форми його контролю в ЗДО.

10. Формування уміння застосовувати набуті знання для здійснення науково-дослідної роботи, розвиток дослідницьких умінь та навичок сприяння розвитку наукового потенціалу магістрантів.

11. Формування уміння об'єктивно аналізувати освітню та методичну роботу ЗДО відповідно до вимог нормативних та програмно-методичних документів в галузі дошкільної освіти; формулювати чіткі пропозиції щодо покращення освітнього процесу в ЗДО.

12. Формування уміння самостійно проводити заходи з методичної роботи, з організації просвітницької роботи з батьками.

13. Формування вміння налагоджувати ділові взаємини з вихователями дошкільного закладу та керівниками ЗДО.

14. Поглиблювати інтерес та любов студентів до педагогічної професії.

У межах проходження практики здобувачі повинні
знати:

- організаційно-правові основи ЗДО;
- адміністративно-господарські механізми функціонування ЗДО;
- засадничі питання теорії наукового управління дошкільною освітою;
- основні напрями організаційно-педагогічної діяльності керівника ЗДО;
- основні завдання системи управління дошкільною освітою;
- основи методичного забезпечення роботи з дітьми різних вікових груп ЗДО у різних видах діяльності згідно чинних програм і БКДО та ДСДО в Україні.

вміти:

- планувати освітній процес з дітьми різних вікових груп ЗДО; роботу в колективі ЗДО, роботу органів управління освітою на рік, місяць;
- проєктувати взаємодію керівників та педагогів в процесі виконання завдань, участь в методичній роботі ЗДО; міста, району та ін.
- планувати освітню роботу з дітьми в різних видах діяльності;

- забезпечувати розподіл роботи між працівниками ЗДО відповідно до їхніх професійних обов'язків;
- здійснювати обмін інформацією та досвідом вихователів, створювати умови для ефективного використання передового педагогічного досвіду;
- здійснювати діагностику рівня розвитку дітей і надавати методичну допомогу педагогам;
- спостерігати та аналізувати освітню роботу з дітьми, формувати висновки і пропозиції щодо її удосконалення;
- організовувати харчування дітей та співробітників ЗДО, аналізувати, контролювати різні аспекти цього процесу;
- регулювати освітній процес сучасного ЗДО згідно чинного законодавства.

Проходження практики забезпечить формування системи компетентностей здобувачів, які є критеріями оцінки якості їхніх практичних умінь та навичок.

Інтегральна компетентність. Здатність компетентно розв'язувати різноаспектні комплексні задачі і проблеми в галузі дошкільної освіти та вищої школи, керуючись принципами толерантної комунікації, культурної і міжкультурної взаємодії, творчої, креативної й інноваційної професійної діяльності у виробничих ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК -2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК -3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК -4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК -5. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК - 1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК - 2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

СК - 5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

СК - 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

СК - 8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

СК - 9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ СТУДЕНТІВ

2.1. Керівництво педагогічною практикою

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри. Керівництво практикою полягає у:

- визначенні студентам індивідуальних завдань;
- наданні необхідних інструкцій щодо проходження практики;

проведення консультацій відповідно до графіка;

- перевірі звітів про проходження практики;
- оцінюванні звітів і їхнього захисту.

Обов'язки керівника практики від ЗВО:

- оцінка стану та відповідності баз практики основним вимогам ЗВО та визначення рівня їхньої готовності для прийняття студентів;

- проведення комплексу організаційних заходів до початку практики, забезпечення студентів необхідними документами: щоденник практики та програма;

- складання графіка виконання програми практики;
- забезпечення завдання щодо збору практикантами матеріалів для виконання наукових досліджень;

- проведення (згідно складеного і затвердженого графіка) консультацій;

- контроль за дотриманням термінів виконання завдань практики, їх корекція та складання звітів;

- перевірка звітів про проходження практики і допуск їх до захисту;

- організація роботи комісії кафедри для захисту звітів з практики.

Керівництво студентами - практикантами на робочих місцях здійснює керівник та провідні фахівці з повною вищою освітою.

Обов'язки керівників практики від ЗДО – об'єктів практики:

- організація робочого місця та створення необхідних умов для проходження практики; забезпечення студентів необхідною інформацією про діяльність ЗДО;
- залучення студентів - практикантів до активної участі у роботі, забезпечення необхідними методичними матеріалами та технічними засобами;
- контроль за виконанням як окремих завдань, так і всієї програми практики в цілому;
- перевірка підсумкового звіту студента та оформлення відгуку.

Обов'язки студентів - практикантів:

- до початку практики отримати у навчальному закладі всі необхідні організаційно - методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;
- своєчасно прибути на місце практики і документально оформити початок практики;
- дотримуватись трудової дисципліни, правил трудового розпорядку, техніки безпеки та інших норм;
- проводити роботу на місці практики згідно з отриманим завданням у режимі роботи ЗДО;
- систематично відвідувати керівника практики від ЗДО у дні його консультацій на кафедрі;

- виконати поставлені завдання у повному обсязі відповідно до програми практики та рекомендацій від ЗДО та управління освіти;
- нести відповідальність за якість виконуваної роботи;
- вчасно і на належному рівні скласти звіт з практики;
- захистити звіт практики у визначений термін.

Щоденник є основним документом, що підтверджує проходження студентом практики, у якому відображається вся його поточна робота і містить:

- календарний план виконання студентом програми відповідної практики і оцінки його виконання:
 - план роботи, який складається разом з керівником практики;
 - сформульоване індивідуальне завдання, що видане студентові з відміткою про стан його виконання;
 - висновки і пропозиції студента за результатами проходження відповідної практики;
 - підсумкове оцінювання роботи студента за період практики керівниками практики.

2.2. Організація педагогічної практики

До керівництва педагогічною практикою студентів залучають досвідчених викладачів кафедри.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, студенти ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Базою проведення педагогічної практики є заклади дошкільної освіти.

Керівництво практикою здійснюють директори/вихователі-методисти закладів дошкільної освіти та керівники практики від кафедри. Методичне керівництво практикою студентів здійснюють викладачі ТМДіСО ПНУ імені Василя Стефаника.

Студенти денної форми навчання проходять практику з відривом від навчання (можливо за місцем реального працевлаштування чи на перспективу після завершення навчання, що обґрунтовується відповідною довідкою директора ЗДО); студенти заочної форми навчання - без відриву від виробництва (за місцем працевлаштування).

Тривалість практики (згідно навчального плану).

1. Тривалість робочого дня студента-практиканта 6 годин (з 8 год. до 14 год. або з 12 год. до 18 год. в залежності від змісту завдань).

2. Програмою практики передбачено систему поточного та підсумкового контролю за виконанням студентами окремих завдань та всієї програми практики: затвердження планів підготовки і проведення тематичних перевірок, методичних розробок студентів, виконання індивідуального плану, календарного планування освітнього процесу, тощо.

3. У завершальному періоді практики важливо надати студентам-практикантам допомогу в узагальненні матеріалів обстеження дошкільного навчального закладу, формулюванні чітких висновків та пропозицій, вивченні кращого досвіду практичних працівників закладу дошкільної освіти щодо навчання і виховання дітей дошкільного віку.

4. Упродовж перших двох днів педагогічної практики планується ознайомлення студентів-практикантів із ЗДО, його керівництвом. За цей час кожен студент-практикант повинен **скласти індивідуальний план роботи і подати його на затвердження методисту педагогічної практики.**

5. Кожен практикант повинен щоденно складати план роботи на день. План відображається у щоденнику педагогічної практики, який після практики додається до звітної документації.

6. Після завершення студентами передбаченої програмою практики роботи вони подають керівнику практики від ЗДО оформлені згідно з вимогами матеріали практики (розроблені конспекти методичних заходів, конспекти занять, довідки тематичних перевірок, аналізи навчально-виховної діяльності вихователів і т.п.). На підставі аналізу таких матеріалів методист оцінює діяльність кожного студента під час педагогічної практики, відмічаючи в щоденнику роботи студента-практиканта виконання змісту практики: *виконано / частково виконано / не виконано* та затверджує характеристики студентів-практикантів.

Характеристика повинна містити відомості про час і місце проходження практики та виконані види роботи. Слід зазначити, який напрямок роботи виконував студент під час кожного періоду практики, оцінити його ретельність, організованість, тактовність під час збору відомостей про роботу педагогічного колективу дошкільної установи; об'єктивність та грамотність у формулюванні висновків та пропозицій.

Далі необхідно оцінити проведену студентом організаційно-методичну роботу. У характеристиці слід також вказати на ставлення студента до своїх обов'язків, оцінити рівень його теоретичної підготовки, наявність педагогічних здібностей, умінь спілкуватися з вихованцями та колегами. Необхідно вказати на помилки, недоліки в роботі, проаналізувати їх можливі причини, дати

поради на майбутнє. Завершується характеристика оцінкою за педагогічну практику за п'ятибальною системою. Характеристика має бути написана від руки у щоденнику практики, підписана керівником закладу та завірена печаткою.

7. Завершальним етапом роботи студента-практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до диференційованого заліку за результатами практики. Диференційований залік проводиться у формі *презентації-захисту індивідуального плану роботи проходження практики*, який повинен відобразити звіт про практику, презентацію матеріалів практики. Керівник практики оцінює звіти студентів, презентовані ними методичні заходи, вміння застосовувати психолого-педагогічні знання, набуті у процесі навчання у ЗВО. Оцінка участі студентів у підсумковій конференції відображається у загальній оцінці студента за роботу протягом педагогічної практики.

3. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Програма педагогічної практики у ЗДО передбачає проведення практикантами різнопланової організаційної, педагогічної, методичної та адміністративної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків керівника ЗДО та вихователя групи дітей дошкільного віку.

Педагогічна практика охоплює такі завдання (етапи):

1. Самостійне виконання практикантом обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку (за погодженням із керівником практики).

2. Проведення організаційно-методичної та управлінської роботи в ЗДО.

3. Проведення науково-дослідної роботи.

Упродовж практики студенти самостійно виконують обов'язки вихователя (1-ий тиждень), ознайомлюються із організацією роботи дошкільного закладу (3 - 6 -ий тиждень), а також під час практики проводять науково-дослідницьку роботу (впродовж практики).

Роботу студента щоденно оцінює керівник практики, адміністрація ЗДО, вихователі груп.

Під час проходження практики студенти ведуть щоденник, записують дату, зміст роботи, її аналіз та основні висновки.

Методичні рекомендації до педагогічної практики

Змістовий модуль 1 Самостійне виконання практикантом обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку

Термін: 2 тижні

Упродовж перших двох днів здобувачі вищої освіти знайомляться з базою практики, керівництвом закладу дошкільної освіти, наставником та спостерігають за особливостями реалізації освітнього процесу в ЗДО та управління ним (стан укомплектування ЗДО, кадрове забезпечення, рівень забезпеченості матеріально-технічної бази, базові напрями роботи закладу освіти; ознайомлення із правилами внутрішнього трудового розпорядку освітньої установи, посадовими обов'язками директора, вихователя-методиста, вихователя; змістом посадових інструкцій з охорони життя і здоров'я дітей у ЗДО, дотримання правил техніки протипожежної безпеки та санітарно-гігієнічних вимог під час проходження педагогічної практики).

На першому етапі практики основним змістом є виконання всіх функцій вихователя групи дошкільного віку (материнська, розвивальна, діагностична, корекційна, комунікативна, організаторська, координуюча та функція професійного самовдосконалення).

Починаючи з третього дня практики практикант призначається у одну з вікових груп ЗДО, у якій працює на посаді вихователя,

виконуючи його обов'язки в повному обсязі, відповідаючи за здоров'я, життя та виховання дошкільнят.

Студент щоденно складає план роботи відповідно до форми, що прийнята в закладі, докладно розробляє конспекти занять, розпорядку дня та подає їх методистові дошкільного закладу на перевірку та затвердження напередодні проведення. В ранкові та вечірні години практиканти мають вести роботу з батьками вихованців групи з приводу щоденних проблем та ситуацій, що виникають в житті дитини, проводити заплановані бесіди та консультації.

Для занять студенти-практиканти обирають інноваційні форми та методи навчання дітей, що відповідають сучасному рівню науки і практики. До кожного заняття практиканти готують цікавий матеріал, продумують нетрадиційну обстановку в групі.

Змістовий модуль 2 Проведення організаційно-методичної та управлінської роботи в ЗДО

Термін: 2 тижні

На другому етапі практики здобувачі вищої освіти здійснюють спостереження й аналіз у ЗДО за визначеними чотирма напрямками:

- освітнє середовище закладу освіти;
- система оцінювання здобувачів освіти;
- педагогічна діяльність педагогічних працівників;
- управлінські процеси закладу освіти.

Напрям «Освітнє середовище» передбачає

аналіз: забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці; створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації (булінгу); взаємодія закладу дошкільної освіти з батьками дітей з особливими освітніми потребами, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, залучення їх до необхідної підтримки дітей під час здобуття освіти)). Реалізації антибулінгової політики закладу дошкільної освіти;

розроблення плану заходів (антибулінгової програми) для запобігання булінгу та будь-яким іншим проявам насилля;

здійснення аналізу щодо формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору у ЗДО, застосування методик та технологій роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Зміст роботи студентів-практикантів складає методична робота, організація якої є важливою функцією вихователя-методиста та завідуючої дошкільного закладу. Студенти-практиканти беруть участь в усіх формах методичної роботи, запланованих на період практики. Для отримання інформації про методичну роботу закладу, студенти проводять бесіди з методистом, завідувачем ЗДО, аналізують плани роботи методичного кабінету, протоколи засідань педагогічної ради, матеріали методичних семінарів тощо.

Результати аналізу викласти у щоденнику, використовуючи такі питання:

- чи відповідає тематика проведених засідань педагогічної ради, методичних семінарів річному плану;
- як ведуться протоколи педагогічної ради, їх структура, відповідність вимогам;
- аналіз матеріалів одного з засідань педагогічної ради (протоколи, тексти доповідей, рішення).

Додатково студенти можуть провести *анкетування* серед вихователів для вивчення організації роботи педагогічної ради за такими питаннями:

- Як Ви довідуєтеся про тему педагогічної ради? Чи цікаві теми для вас? Чому?
- Що Ви прочитали з проблеми, яка буде обговорюватися на педраді?
- Чи самостійно Ви знайшли літературу з теми педагогічної ради, чи скористалися рекомендованим списком, чиєюсь порадою?
- Чи знайомі Ви або ознайомилися при підготовці до педагогічної ради з досвідом роботи вихователів з проблеми, обговорюваної на засіданні?
- Чи знайомі Ви зі складом комісії з підготовки до педагогічної ради?

– Яку допомогу завідувача і вихователя методиста Ви одержуєте у процесі підготовки до педагогічної ради?

– Яку участь Ви брали у підготовці до педагогічної ради?

– Як Ви оцінюєте організацію підготовки до педагогічної ради?

– Які завдання Ви вирішуєте за підсумками останньої педради?

– Чи цікаво проходять засідання педагогічної ради?

– Чи одержуєте Ви відповіді на питання, що вас цікавлять?

– Як Ви оцінюєте роль завідувача ЗДО, методиста у проведенні засідань педагогічної ради?

– Ваші пропозиції по поліпшенню роботи педагогічної ради.

За вказівками завідувача та методиста студент працює над вдосконаленням роботи методичного кабінету дошкільного закладу: добирає та систематизує нові матеріали, методичні розробки, виготовляє наочні посібники, атрибутику до ігор, складає анотації на нові посібники та публікації періодичних видань, організовує виставки тощо.

Результати цієї роботи відображаються у формі короткої констатації виконаної роботи та аналітичних записів щодо власної участі у роботі МК у щоденнику педагогічної практики.

Відповідно до річного плану закладу дошкільної освіти, враховуючи результати діагностики та аналізу педагогічного процесу, практиканти готують і самостійно проводять одну із форм методичної

роботи для педагогічних працівників дошкільного закладу (педагогічну раду, семінар, семінар-практикум тощо).

Якщо у ЗДО проходять практику 2 і більше студентів-практикантів, тоді:

а) тема для відкритого методичного заходу додатково може бути запропонована студентами-практикантами, груповим керівником-методистом. При виборі тематики методичної роботи слід враховувати її актуальність для дошкільної педагогіки та психології, інноваційність тощо, можуть бути враховані також наукові інтереси студентів-практикантів;

б) студенти-практиканти проводять самостійно різні методичні заходи;

в) захід може готуватися спільно кількома практикантами, однак у документації кожного з них повинен бути короткий опис заходу та представлені у повному обсязі ті матеріали, які були підготовлені власне цим практикантом, розкрита його особиста участь у проведеному методичному заході.

Студенти формують мету і завдання методичного заходу, визначають методи навчання вихователів, добирають необхідний науково-теоретичний, методичний та практичний матеріал, готують наочність, дидактичні посібники, складають рекомендації щодо використання набутих знань і умінь у практиці роботи з дітьми. При потребі, як на етапі підготовки, так і безпосередньо підчас

проведення, практиканти можуть залучити інших працівників, чітко визначивши їх роль. Попередньо оформляється розгорнутий план обраної форми методичної роботи з тезами доповідей, описом завдань тощо. До цих матеріалів після проведення практикантами методичного заходу додається оцінка рівня проведення, підпис завідувача ЗДО та печатка.

Студенти-практиканти беруть участь у підготовці та проведенні різноманітних форм методичної роботи з працівниками дошкільного закладу відповідно до річного плану роботи МК: індивідуальних та групових консультаціях, засіданнях методичних об'єднань, семінарах, семінарах-практикумах, виставках тощо, а також проводять заходи, що сприяють популяризації дошкільної освіти серед населення.

Напрямок «Управлінські процеси» передбачає

- **вивчення:** наявності програми розвитку та системи планування діяльності закладу дошкільної освіти, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань; здійснення самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти; оцінки ефективності кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників; організації освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу дошкільної освіти з місцевою громадою)).

- **аналіз** програми розвитку та системи планування діяльності ЗДО;

- **анкетування** вихователів та аналіз цих результатів з метою оцінки якості освітніх послуг і управлінських процесів, формулювання рекомендацій щодо вдосконалення діяльності.

- **розроблення** складників (елементів) програми розвитку закладу дошкільної освіти, детально розкривши один із них (наприклад, проект «Система збереження і зміцнення здоров'я здобувачів освіти та педагогів», зокрема його мету, завдання, заходи з реалізації, очікувані результати).

- **розроблення та проведення тренінгу для вихователів** «Професійне здоров'я педагога», «Професійний розвиток педагога в умовах емоційного вигорання», «Особливості роботи педагога в умовах сьогодення» (на вибір).

Важливим у роботі керівників дошкільної установи є *господарсько-фінансовий напрям*, вивченню якого студенти-практиканти приділяють особливу увагу. Розмовляючи з керівником дошкільної установи, студенти визначають вид та тип ЗДО, вивчають джерела фінансування дошкільного закладу. Виявляють набір основних і додаткових послуг дошкільної установи. Складають реєстр документації, що юридично закріпив право на реалізацію кожної додаткової послуги. З бесіди із керівником слід також з'ясувати умови вибору додаткової послуги. На основі

отриманих відомостей студенти-практиканти мають зробити у щоденнику педагогічної практики аналітичні записи та виконати фінансовий розрахунок конкретної платної послуги.

Під час вивчення питання про *організацію харчування* дітей студенти-практиканти аналізують обладнання харчоблоку, режим його роботи.

Необхідно ознайомитися з устаткуванням кухні, місцем збереження продуктів, попередньою обробкою овочів, сирих і варених продуктів. Слід також вивчити зміст посадових інструкцій співробітників дошкільної установи, склад і обов'язки співробітників в організації харчування. Уточнити зміст і форми контролю за харчуванням з боку адміністрації, а також, вищестоящих організацій і батьків. З бесіди з кухарем довідатися про стаж його роботи в дошкільній установі, про підвищення ділової кваліфікації, про розміщення співробітників харчоблоку, наявності спецодягу. Зробити виписки з бракеражного зошита. З'ясувати, хто, коли і як здійснює контроль за закладкою продуктів, їх обробкою, ознайомитися з порядком одержання продуктів з комори. Ознайомитися з добовою порцією, обсягом їжі на одну дитину 3, 5, 6 років, графіком видачі їжі по групах. З бесіди з завідувачем господарством уточнити порядок постачання продуктів; як оформляються заявки, накладні, коли і як проводиться зняття натуральних залишків. Вивчити книги по обліку продуктів харчування і меню-вимогу. З бесіди з завідувачем ЗДО

з'ясувати види контролю за харчуванням, відхилення у витраті засобів на харчування за попередні 2-3 місяці, наявність картотек на окремі блюда, перспективного меню. Вивчити, яким чином досягається відповідність наявності дітей у групах, у меню, таблиці відвідуваності; як оформляється видача продуктів на нових дітей, повернення продуктів кухарем у комору, як організоване харчування співробітників.

На основі отриманих відомостей слід зробити у щоденнику педагогічної практики аналітичні записи щодо організації харчування у дошкільному закладі, а також скласти меню-розкладку для дошкільного навчального закладу на 1 день. Студенти одержують бланк меню-розкладки і складають самостійно меню на 1 день; потім виконують розрахунки: процентний склад продуктів на сніданок, обід, полуденок і вечерю, їхню кількість у грамах на кожну дитину, вихід готової продукції, розраховують вартість усіх продуктів.

При цьому треба пам'ятати про те, що варто укласти у вартість одного дітодня. Слід також вирахувати хімічний склад їжі, співвідношення в меню білків, жирів і вуглеводів (15:35:50), співвідношення калорійності їжі під час сніданку, обіду, полуденка, витрата коштів у цей день. Меню-розкладку переглядає завідувач або медична сестра й оцінює її.

Студенти-практиканти *аналізують* *також* *матеріально-технічну базу* дошкільного закладу. Особливу увагу при

цьому слід звертати на обладнання приміщень та ділянки ЗДО, їх використання згідно призначення; озеленення ділянки, планування групових та спортивних майданчиків, господарських споруд; обладнання групових приміщень, маркування, зберігання та облік інвентаря, доцільність його розміщення.

На основі аналізу в щоденнику педагогічної практики слід зробити письмовий висновок щодо організації освітнього середовища в дошкільній установі, дотримання санітарно-гігієнічних та педагогічних вимог.

Студенти спостерігають за діяльністю завідувача ЗДО та беруть участь у заходах, пов'язаних з *охороною праці та попередження травматизму*. Для цього вони вивчають:

- положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в закладах освіти;
- інструкцію щодо організації охорони життя і здоров'я дітей в дошкільних навчальних закладах;
- інструкцію з безпеки діяльності працівників дошкільного закладу під час навчально-виховного процесу;
- ознайомлення з документацією завідувача з охорони праці і техніки безпеки в ЗДО.

Виконуючи завдання цього етапу практиканти повинні докладно ознайомитися з веденням документації в дошкільному закладі, адміністративно-господарською діяльністю керівника

дитячого садка та контролем за станом вищевказаного питання та узагальнити результати в *інформаційну довідку*.

Протягом всього періоду другого етапу практики студенти-практиканти аналізують навчально-виховну роботу з різних розділів програми в усіх вікових групах дошкільного навчального закладу. Тематика і зміст контролю визначається згідно із річним планом закладу та календарними планами завідувача і методиста. Для виконання цього завдання студенти завчасно добирають схеми спостереження й аналізу різних форм навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку, діагностичні методики.

За дорученням завідувача та методиста практиканти аналізують і затверджують календарні плани навчально-виховної роботи вихователів та інших педагогічних працівників (музичного керівника, інструктора з фізичного виховання). Разом із завідувачем чи методистом, а також самостійно студенти перевіряють готовність вихователів до робочого дня. Щоденно переглядають та аналізують заняття та організацію життєдіяльності дітей. Проводять діагностику знань, умінь і навичок дітей різних вікових груп. Визначають характер взаємодії вихователів і батьків у вирішенні питань навчання та виховання дітей. На основі одержаних відомостей оцінюють ефективність педагогічної діяльності вихователів, дають рекомендації щодо вдосконалення навчально-виховної роботи. Зміст спостережень та розгорнутий аналіз освітнього процесу з висновками і

рекомендаціями практиканти фіксують у щоденниках, переглянуті заняття аналізують за прийнятими у дошкільному закладі схемами, результати аналізу оформляються на окремих бланках.

Напрямок «Оцінювання діяльності педагогічних працівників» передбачає вивчення та аналіз: ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності; використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти; створення та/або використання педагогічними працівниками освітніх ресурсів (електронні презентації, відеоматеріали, методичні розробки, веб-сайти, блоги тощо); постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників; здійснення педагогами інноваційної освітньої діяльності, участь в освітніх проектах; налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладу дошкільної освіти)). Аналіз результативності педагогами своєї діяльності. - Аналіз щодо створення та/або використання педагогами освітніх ресурсів (електронні презентації, відеоматеріали, методичні розробки, вебсайти, блоги тощо). Аналіз стану постійного підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогами. - Спостереження за режимними моментами, заняттями (не менше 12), їхній аналіз, співбесіда з вихователями та складання аналітичної довідки про результати тематичного вивчення стану, наприклад,

мовленнєвої компетентності (або тематичної перевірки; за результатами підсумкового контролю; про результати вивчення стану ігрової діяльності тощо). Аналіз планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування компетентностей здобувачів освіти. Розроблення складників портфоліо професійних досягнень педагогів (атестаційне портфоліо). Анкетування батьків вихованців та аналіз цих результатів з метою оцінки якості освітніх послуг і управлінських процесів, формулювання рекомендацій щодо вдосконалення цієї діяльності, виступ на батьківських зборах.

Напрямок «**Система оцінювання здобувачів освіти**» передбачає аналіз наявної відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх особистісних досягнень; застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування освітніх результатів кожного здобувача освіти; забезпечення якості освіти, що базується на Базовому компоненті дошкільної освіти). Аналіз впровадження системи формувального оцінювання

При здійсненні **тематичного контролю** студенти-практиканти вивчають певний вид діяльності дітей (ігрова, трудова, навчальна, самостійна художня діяльність тощо) або один з напрямів дошкільного виховання (фізичне, розумове, естетичне, моральне

тощо). Тематичну перевірку можна провести: з метою контролю за впровадженням у роботу знань і вмінь, набутих вихователями на методичних об'єднаннях, семінарах з питань організації навчально-виховного процесу. Предметом тематичних перевірок можуть бути і організаційні питання (наприклад, стан самоосвіти вихователів, медичного обслуговування, харчування дітей тощо).

Студенти-практиканти протягом усього періоду етапу практики повинні вести детальні записи, відображаючи відомості, отримані під час спостережень за роботою вихователів та діяльністю дітей, у бесідах з педагогами, здобувачами дошкільної освіти та їх батьками. Для збору інформації про заняття можуть бути використані технологічні картки та бланки, які розроблені управлінням (відділом) освіти та використовуються у дошкільних закладах для контролю освітнього процесу.

Доцільно не лише фіксувати конкретні факти, а й аналізувати побачене, робити попередні висновки, висловлювати власні думки та пропозиції щодо поліпшення стану навчально-виховної роботи в дошкільному навчальному закладі. Аналіз занять та інших виховних заходів може бути оформлений у вигляді запису за такими напрямками:

1. Загальна характеристика проблеми, що вивчається.
2. Характеристика факторів, що позитивно або негативно впливають на результат навчально-виховної роботи, взаємозв'язок цих факторів і ступінь впливу на об'єкт, що вивчається.

3. Причини виникнення факторів, що позитивно або негативно впливають на об'єкт аналізу.

4. Узагальнені висновки за підсумками аналізу.

5. Пропозиції щодо ліквідації причин виявлених недоліків.

Щоб зробити обґрунтовані висновки з окремих питань студентам доцільно включити до плану перевірки елементи педагогічної діагностики, використавши методики, описані у педагогічній літературі, на сторінках журналів «Дошкільне виховання», «Дитячий садок: управління», «Вихователь-методист дошкільного закладу», «Практика управління закладом освіти» тощо.

Діагностику стану роботи з певного напрямку виховання дітей дошкільного віку зручно здійснювати з допомогою аналітичних таблиць. Такі аналітичні таблиці використовують також в якості ілюстративного матеріалу при оформленні довідок, що відображають результати перевірки. Оформляючи довідки, що відображають результати перевірки, слід враховувати, що існує ціла низка вимог до подання у цих документах висновків та пропозицій, які зроблені комісією. Зокрема, при оформленні висновків про результати перевірки варто враховувати такі вимоги:

- Висновки повинні бути сформульовані чітко, стисло, у певній логічній послідовності.

- Структурно висновки мають відображати основні завдання, які ставилися під час контролю, розкривати його зміст.

- Висновки повинні відповідати фактичному стану справ, враховувати досягнення науки та передовий педагогічний досвід.

- Висновки мають бути аргументованими і переконливими.

- У них мають відображатися тенденції змін, що відбуваються у діяльності окремих вихователів та всього колективу дошкільного закладу, розкриватися шляхи досягнення позитивних результатів і причини недоліків.

При формулюванні пропозицій враховують, що вони мають:

- адресуватися конкретним особам та відповідати висновкам та меті контролю;

- розширювати досвід вихователів;

- спрямовуватися на ліквідацію причин, що породжують недоліки;

- враховувати реальність їх виконання в окреслений термін;

- бути конкретними і лаконічними.

Індивідуальне довготривале завдання.

Під час педагогічної практики кожен студент повинен вивчити та описати досвід роботи одного з педагогів дошкільного закладу. При цьому вони повинні орієнтуватися на такі критерії, як актуальність, тобто відповідність діяльності вихователів сучасним завданням дошкільної освіти; оригінальність та новизна досвіду; ефективність та стабільність результатів, яких досягає вихователь у навчанні та вихованні дітей, збалансованість і комплексність результатів

педагогічної праці, ефективність взаємодії складових у цілісній системі. Слід оцінити і раціональність витрат часу, зусиль, засобів, витрачених на досягнення належних результатів.

Досвід може бути презентований у формі буклету, листівки, плакату, поданий також у електронному варіанті (підготовлений до презентації з допомогою мультимедійних засобів).

Профорієнтаційна діяльність

1. Розміщення інформації педагогічного факультету ПНУ на дошці оголошень у ЗДО.

2. Проведення заходу з професійної орієнтації педагогів щодо популяризації педагогічних спеціальностей ПНУ.

Змістовий модуль 3

Проведення науково-дослідної роботи

Термін: упродовж практики

Зміст роботи полягає у розробці кожним практикантом конкретної проблеми науково-дослідної роботи за темою магістерського дослідження.

За період практики магістрант повинен *виконати роботу відповідно до календарного плану ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ* (узгодити з науковим керівником):

Провести експериментальне дослідження, здійснити інтерпретацію результатів, підготувати звіт.

Підготувати публікацію (тези чи статтю) з актуальних проблем освіти (на вибір) для участі в наукових конференціях, які відбуваються в період практики.

Про хід та результати педагогічної практики студент доповідає на педагогічній раді або нараді працівників ЗДО.

4. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

4.1. Перелік індивідуальної звітної документації

Після завершення практики студент обробляє зібраний матеріал і складає звіт, в якому подає аналіз власної роботи під час педагогічної практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на власні здобутки.

Перелік звітної документації педагогічної практики

Після закінчення проходження практики студент здає **таку звітну документацію:**

- Щоденник педагогічної практики. *На перших сторінках щоденника міститься календарний план практики, далі - щоденні записи про діяльність практиканта щодо виконання календарного та індивідуального плану, а також зауваження щодо організації проведення практики та ін.*
- Перспективний та календарний план освітньо-виховної роботи групи + розгорнуті конспекти проведених занять (10), розваг, режимних моментів. Дидактичні матеріали до занять.
- Щоденник педагогічних спостережень.
- Коротку констатацію виконаної роботи та аналітичні записи щодо власної участі у роботі МК.
- Інформаційну довідку про результати вивчення адміністративно-господарського напрямку діяльності керівника ЗДО

- Довідку про результати тематичної перевірки освітньо-виховної роботи.

- План, сценарій методичного заходу.
- Портфоліо вихователя
- Матеріали наукової роботи (тези, стаття, текст доповіді до наукової конференції), результати виконання експериментально-дослідницького завдання з оцінкою наукового керівника.

- Звіт про проведену роботу та матеріали, з якими студент буде звітуватися на звітній конференції, який включає:

- ✓ аналіз виконання обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку

- ✓ аналіз діяльності ЗДО за визначеними чотирма напрямками:

- освітнє середовище закладу освіти;
- система оцінювання здобувачів освіти;
- педагогічна діяльність педагогічних працівників;
- управлінські процеси закладу освіти.

- ✓ аналіз проведення організаційно-методичної роботи та управлінської роботи в ЗДО;

- ✓ результати індивідуального довготривалого завдання;

- ✓ результати ІНДЗ за темою магістерської роботи;

- ✓ результати профорієнтаційної діяльності;

✓ рекомендації та пропозиції.

- Додатки (супровідні матеріали, фотографії проходження практики чи інше, що, на думку студента, підтверджує якість проходження практики).

Примітка

Звітну документацію керівникам практики від ЗВО здають студенти на кафедрі в триденний термін після її завершення.

Звіт має бути написаний державною мовою та відредагований. Загальний обсяг звіту: не менше 10 сторінок.

Текст звіту слід оформити за стандартом: набирати на комп'ютері через 1,5 інтервали на стандартних аркушах формату А4 (210 x297 мм). Поля: з лівого боку – 30 мм, з правого – 15 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт, вирівнювання – за шириною. Абзацний відступ у всьому тексті повинен бути однаковий – 1,25 см.

Текст друкується на одній стороні аркуша. Сторінки звіту нумеруються у правому верхньому кутку аркуша, нумерація наскрізна, починаючи з першої сторінки (на першій сторінці номер не ставиться).

Презентація (за бажанням) виконується у редакторі Microsoft Power Point в обсязі 12 - 15 слайдів, які у звіті представляються у роздрукованому вигляді як «видачі» по 4 - 6 на сторінці.

Час та місце проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошуються додатково.

4.2. Критерії оцінювання

Оцінювання результатів проходження практики проводиться з урахуванням результатів діяльності студента на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та інші), його готовності надати допомогу працівникам дошкільного закладу, управлінню освіти; викладачам ЗВО;
- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації студента;
- самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

За практику студентам виставляється загальна підсумкова оцінка, яка визначається на основі середнього балу за вітчизняною шкалою і виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані студента (ІНМС) за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Середньозважений бал до практики визначається на основі середнього арифметичного значення оцінок, отриманих за кожний вид роботи згідно з робочою програмою за національною шкалою, та встановлених для них вагових коефіцієнтів.

При наявності всієї необхідної звітної документації, оцінювання результатів практики здійснюється за 100-бальною системою. Якщо студентом набрано:

менше 60 балів виставляється оцінка «2»;

60-74 балів – оцінка «3»;

75-89 балів – оцінка «4»;

90-100 балів – оцінка «5»

При цьому, студент може набрати бали за такими показниками:

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно» А (90-100)	Виконаний повний обсяг програми практики та індивідуального плану студента-практиканта. Управлінська та освітня робота проведена на високому рівні. Успішна презентація роботи у ЗДО та звітної документації з використанням фото та інших матеріалів. Високий рівень організаційно-методичної роботи в ЗДО, включення в управлінську діяльність керівника дошкільної освіти, творче ставлення до підготовки і проведення форм

	організаційно-методичної роботи в ЗДО; креативний підхід до проведення заходів, ефективна взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу. Грамотно, згідно встановлених вимог складено конспекти усіх залікових форм роботи у закладі, компетентний самоаналіз роботи студента під час практики тощо. Щоденник практиканта комплексно відображає його діяльність під час практики, звіт містить самооцінку та самоаналіз діяльності. Характеристика свідчить про дисциплінованість та організованість студента, активність у громадському житті, старанність тощо. Відповідність оформлення звіту встановленим вимогам, охайно і грамотно оформлена. Високий рівень виконання індивідуального довготривалого завдання: вивчення і узагальнення передового досвіду. Успішна презентація звіту і звітної документації. Вся звітна документація вчасно здана на перевірку.
«Добре» В, С (75-89)	Оцінку студент-практикант отримує за умови, коли виконав повний обсяг завдань програми педагогічної практики. Активне включення в педагогічну, організаційно-методичну роботу ЗДО, які проведені на достатньому рівні, конспекти належно оформлені й доповнюються картами аналізу й самоаналізу на проведені

	заходи. Послідовно та змістовно заповнений щоденник, звіт відображає виконану роботу й містить самооцінку, позитивна характеристика з бази практики, вчасно подана на перевірку документація, однак у її оформленні трапляються незначні недоліки. У наявності є всі матеріали звітної документації, презентація звіту та творчих матеріалів оформлена на достатньому рівні. Достатній рівень виконання індивідуального довготривалого завдання: вивчення і узагальнення передового досвіду. Впевнена презентація звіту і звітної документації.
«задовільно» D (60-74)	Оцінюється практика студента, управлінська та освітня робота якого оцінені переважною більшістю оцінок «задовільно». Виконано обсяг завдань практики практики та індивідуального плану. Проте потребують суттєвого доопрацювання аспекти самоаналізу та рефлексії студента під час практики, наявні суттєві помилки в оформленні документації практики. Нечітка презентація звіту та звітної документації, яка може бути доопрацьована. Включення студента-практиканта в практичну діяльність відбувалося за вимогою керівника практики; поверхнево виконані завдання практики; нечітка презентація звіту і звітної

	документації, яка може бути доопрацьована.
«незадовільно» (34-59)	Не виконано обсяг програми практики та індивідуального плану. Низький рівень виконання індивідуального довготривалого завдання: вивчення і узагальнення передового досвіду: вагомій неточності у оформленні, презентації. Відсутність інтересу до проходження практики. Представлена звітна документація не відповідає вимогам. Студент-практикант не готовий до фахової діяльності. Має право допуску до перездачі.
«незадовільно» до 34 б.	Не виконано обсяг програми практики та індивідуального плану. Не засвоїв елементарних положень навчального матеріалу. Навмисно не з'явився на визначене місце проходження практики, консультації до методистів, звітну документацію не представлено на кафедру. Не має права перездачі.

Бали можуть зніматися у таких випадках:

- за порушення трудової дисципліни *1-3 бали*;
- за проявлену нетактовність до представників педагогічного чи дитячого колективу бази практики *1-3 бали*;
- неохайність в оформленні звітної документації та невчасне її представлення до захисту *1-3 бали*;

- виявлені грубі помилки фактологічного чи методичного плану у розкритті суті навчального матеріалу *1-3 бали*;
- невідповідність структури чи змісту плану-конспекту та звіту про практику встановленим вимогам *1-3 бали*.

Загальна підсумкова оцінка за практику виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані студента за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Оцінка за проходження педагогічної практики складається з суми оцінок, які виставлені керівниками від бази практики та ЗВО за виконання передбачуваних завдань та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, що впливають із змісту практики, враховуючи вагові коефіцієнти.

№з/ п	Види діяльності студента-практиканта	k
1.	Оцінка за різні види діяльності студента від бази практики	0,2
2.	Оцінка за виконання програми практики, проведене наукове дослідження, оформлення і своєчасне подання звітної документації про педагогічну практику керівнику практики від вузу	0,6
3.	Захист звіту студента про проходження практики	0,2

Оцінювання практики відбувається на основі:

- 1) визначення якості виконання кожного завдання;

2) аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи), його готовності надати допомогу працівникам ЗДО;

3) думок, висловлених адміністрацією, працівниками ЗДО, методистами;

4) аналізу змісту та якості звітної документації студента;

5) самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності і якості виконаної роботи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09.pdf>
3. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. Київ : ФОП Ференець В. Б., 2020. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTCJ-NO3SISU47Gd/view> .
4. Освітня програма: від започаткування до акредитації : методичний посібник. Упорядн.: І.Є.Цепенда, Р.І.Запужляк, О.Л.Макарук, І.В.Макарук. Івано-Франківськ, 2021. 113 с.
5. Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік: Лист МОН від 07.07.2021. №1/9-344. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/planuvannya-roboti-zakladu-doshkilnoyi-osviti-na-rik>

6. Примірне положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти: Наказ МОН від 16.04.2018 р. № 372.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0372729-18#Text>
7. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
8. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». № 755-21 від 19 жовтня 2021 р.
URL :
<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
9. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти». № 620-21 від 28 вересня 2021 р. URL :
<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
10. Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2021-2022 навчальному році: Лист МОН № 1/9-484 від 09.08.2021. URL :
<https://drive.google.com/file/d/1ewbGT6e7ZbWodx4v7cbF58GLw7hGZP2K/view>
11. Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти. Спеціальність 012 Дошкільна освіта. №

572 від 29.04.2020 р. URL :
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012-m.pdf>

12. Щодо освітніх програм у закладах дошкільної освіти: Лист МОН від 09.12.2019 р. № 1/9-750. URL :
<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5f2/402/c17/5f2402c174135147155911.pdf> .

13. Лисенко Н.В. Сучасна дошкільна освіта: шлях від традицій – до інновацій. Освітній простір України. Випуск 12. 2018. С.14-25

14. Лисенко Н.В. Принцип наступності у руслі модернізації початкової освіти : Нова українська школа. Освітній простір України. Випуск 13. 2018. С.12-20

15. Лисенко Н.В. Напрями проекції принципу наступності в контексті модернізації української школи : вектор дошкільної освіти. Освітній простір України. Випуск 14. 2018. С.184-190

16.Лисенко Н.В. Сучасні підходи до екологічного виховання дітей дошкільного віку у руслі концепції збалансованого розвитку. Освітній простір України. Випуск 17. 2019. С.134-138

17. Лисенко Н.В. Підготовка магістрів – майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти: шляхи удосконалення. Освітній простір України. Випуск 17. 2019. С.244-252

18.Лисенко Н.В., Лисенко О.М., Матішак М.В.
Науково-методичні та інструментально-технологічні
аспекти самостійної роботи магістрів у процесі їх фахової
підготовки у ЗВО. NEW INCEPTION : науковий журнал /
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.
Г. Шевченка ; голов. ред. С. І. Стрілець. Чернігів, 2022.
Чернігів, 2022. No 1-2 (7-8). С.62-69

19.Лисенко Н.В., Лисенко О.М., Матішак М.В. Самостійна
робота студентів: шляхи удосконалення. Науковий часопис
Національного педагогічного університету імені М. П.
Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та
перспективи. № 88. Київ, 2022. С.135-140.

20.Лисенко, Н., Лисенко, О., Матішак, М. (2023).
Формування
професійного мислення майбутніх магістрів – запорука
успішної реалізації завдань БКДО. Acta Paedagogica
Volynienses, 2, С.3–9,
doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.2.1>

Допоміжна література

13. Бєленька Г. В. Освітній простір університету як умова формування професійної компетентності випускника. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. № 4. 2015. С.19-25.
14. Волосянська Н, Опачко М. Підготовка менеджера дошкільної освіти до організації освітньо-виховного процесу. *Педагогічні інновації у фаховій освіті*. Випуск 10. Ужгород, 2019. С.47-54
15. Косенчук О. Дитина в соціумі. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. №4. 2021. С.3-8
16. Косенчук О., Новик І., Венгловська О. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти в умовах карантину. Київ, 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/02/10/doshkiln_aosvitametodrekomendatsii.pdf
17. Кравчишина О. Як організувати систему контролю в новому навчальному році. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 8. С. 40-42.
18. Лазарович Н. Компетентнісний підхід до розвитку обдарованості дітей дошкільного віку. *Науковий журнал: Освітній простір України*. Випуск 11. 2017. С.165-169.

19. Лазарович Н. Підготовка майбутніх педагогів до формування логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку. *Науковий журнал: Освітній простір України*. Випуск 14. 2018. С.76-81
20. Лазарович Н. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи з обдарованими дітьми. *Збірник науково-методичних праць : Освіта дітей дошкільного віку у соціокультурному просторі*. Частина 1. Хмельницький, 2019. С. 207-211.
21. Лисенко Н. В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 352 с.
22. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р., Лазарович Н.Б. Педагогіка українського дошкілля: У 3 ч.: Навчальний посібник. /За ред. Н. В. Лисенко. К.: Видавничий дім «Слово». 2019. Ч. 3. 376 с.
23. Лисенко Н. Підготовка магістрів – майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти: шляхи удосконалення. *Освітній простір України*. Випуск 17. Частина 2. 2019. С. 244-252.
24. Макаренко С.І. Науково-методичний супровід як провідна технологія методичної роботи на шляху до Нової української школи. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2018. № 6 (10), August. С. 8-16.
25. Матвєєва Н., Матішак М. Формування демократичних цінностей майбутніх педагогів: практико-орієнтований

підхід. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Наукове електронне видання. Випуск 14. Частина 2. Слов'янськ, 2021. С.24-34.

26. Матішак М.В. Культура демократії у змісті професійної педагогічної підготовки майбутніх магістрів. *Освітній простір України*. Випуск 14. 2018. С.160–166.

27. Олійник М.І. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в країнах Східної Європи. Автореферат дис. ... доктора педагогічних наук. 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2016. 38 с.

28. Освіта і піклування. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку (Education Care). Упор.: Воронов В.А., Ковальчук К.В., Рейпольська О.Д., Сисоева С.О. та ін. Затв. Наказ МОН від 23.10.2021 № 1121.

29. Психологічні аспекти професійної підготовки конкурентоздатних фахівців: монографія / [Дегтярьова Г. С., Козяр М. М., Матійків І. М., Руденко Л. А., Шиделко А. В.; за ред. Руденко Л. А.]. Київ:, 2012. 170 с.

30. Скрипник Н. І. Методична робота в дошкільній освіті: навчально-методичний посібник. МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, ф-т дошкільної та спец. освіти. Умань : Візаві, 2019. 108 с.

31. Суховієнко Н.А. Науково-педагогічні дослідження з питань підготовки майбутніх педагогів-вихователів до

професійної діяльності. *Innovative solutions in modern science*. № 4(13). 2017. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/145611729.pdf>

32. Форми і методи методичної роботи для професійного кейсу вихователя методиста. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 11. С. 24-25.

33. Збірник нормативно – правових актів для управління закладом дошкільної освіти. Нормативно – правове регулювання (Кодекс дошкілля). Дошкільна освіта в Україні. Київ 2023. Український інститут нормативної інформації. Редакція 1-2023. С-236.

34. Освітні витрати в дошкільній освіті як передумова подальших освітніх витрат.

https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/391/455?fbclid=IwAR3tl16jiwk_232zflIhJ85P7K1-QOytDon78TEdVCy9EgwrEV88QjiJrxE.

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркушу

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ І
СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

з педагогічної практики

**студента 1 курсу спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
_____ форми навчання**

денна, заочна

_____ прізвище,
ім'я, по батькові студента

Місце проходження практики:

Термін
практики _____

Керівник від бази практики

_____ посада, ПІБ керівника

Керівник від вузу

_____ посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

Івано - Франківськ- _____

Зразок оформлення конспекту заняття/ процесу

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ І
СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

КОНСПЕКТ

назва заняття/ процесу

проведеного в _____

назва бази практики

з вихованцями _____ групи на тему:

« _____ »

Івано - Франківськ - _____

Додаток В

Зразок оформлення картки ППД

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ І
СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

КАРТА ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

вихователя закладу дошкільної освіти № _____

ПІБ вихователя

Тема досвіду:

***Підготувала студентка I курсу спеціальності 012 «Дошкільна
освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти _____
форми навчання***

ПІБ студента

Івано - Франківськ - _____

Продовження додатку В

Зразок оформлення карти передового досвіду

Картка передового педагогічного досвіду вихователя ЗДО

№ **м.**

ПІБ

1. Адреса досвіду: область, м. , ЗДО № .

2. Автор досвіду: ПІБ, вихователь. Має вищу педагогічну освіту. Стаж роботи за фахом — роки.

ПІБ - професійно компетентний, творчий, майстерний педагог, та є зразком для педагогічного колективу.

3. Тема досвіду роботи: *Виховання здорової дитини засобами валеологічної освіти.*

4. Короткий зміст передового досвіду. Сутність досвіду ПІБ — це збереження здоров'я дітей шляхом використання усіх форм та методів роботи з валеології. Вихователь використовує заняття різного типу, та найчастіше інтегроване, оскільки воно найбільш відповідає валеологічній освіті.

Включає завдання з валеології в різні види діяльності кожного дня.

Вихователь розробила комплексну програму «Здоров'я», що включає: режим; харчування; фізвиховання; екологічне виховання; загартування; лікувально-профілактична робота; робота з батьками, що є важливою умовою виховання здорової дитини. Тому вихователь проводила: анкетування батьків з метою виявлення рівня усвідомлення даної проблеми, ознайомлення батьків з формами роботи оздоровлення дітей в умовах ДНЗ, також проводжу бесіди, консультації щодо профілактики захворювань, організації здорового способу життя. Вихователь створила у групі «Батьківський куточок» з цікавою психолого-педагогічною, медичною інформацією про особливості дітей цього віку; порадами психолога, щодо організації дозвілля дитини в сім'ї.

Продовження додатку В

Постійно добирає для батьків відповідну літературу, зокрема рекомендації, як будувати здорову сім'ю. Запорукою ефективності проведення цієї роботи є тісна співпраця педагога із медичним працівником ЗДО.

5. Рівень творчої новизни. Досвід побудований на власних розробках які доповнювалися елементами пошукової діяльності.

6. Рівень наукової обґрунтованості. Передовий педагогічний досвід перебуває на стадії вдосконалення елементами інновацій.

7. Тривалість функціонування: Понад десять років.

8. особливості матеріалів про передовий досвід ПІБ. Наслідки досвіду відображені у планах освітньо-виховної роботи, в конспектах занять, на стенді, у папках-пересувках.

9.Результативність і пропаганда досвіду. Передовий педагогічний досвід ПІБ неодноразово обговорювався на педагогічних радах, методичних об'єднаннях міста.

Підпис автора картки _____

Підпис вихователя _____

Дата: _____

Зразок оформлення характеристики

ХАРАКТЕРИСТИКА

*студентки 1 курсу спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
_____ форми навчання*

ПІБ студента

Характеристика містить відомості про час і місце проходження практики; посаду, на якій працював студент-практикант.

Слід перерахувати виконані за період практики види роботи. Кожному виду роботи дається коротка якісна характеристика.

У характеристиці слід також зазначити ставлення студента до своїх обов'язків практиканта, рівень його теоретичної підготовки, наявність педагогічних здібностей, управлінських здібностей, умінь спілкуватися з вихованцями та колегами.

Необхідно вказати на помилки і недоліки в роботі, проаналізувати їх можливі причини, дати поради на майбутнє.

Завершується характеристика загальною оцінкою за практику, яка виставляється за п'ятибальною системою.

Характеристика має бути оформлена на одному аркуші у щоденнику практики, підписана керівником ЗДО та завірена печаткою відповідної установи.

***Вимоги до оформлення звіту про результати педагогічної
практики студента-практиканта***

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ І
СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЗВІТ**

**про педагогічну практику
студентки 1 курсу спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
_____ форми навчання**

ПІБ студента

у період з _____ по _____
у _____

назва бази практики

Схема звіту

1. Загальні відомості про місце і час практики: повна назва, адреса, прізвища й ініціали директора, вихователя-методиста, інших спеціалістів освітньої установи. Показати значення практики для підготовки магістра. Визначити мету і завдання практики, орієнтуючись на програму практики.

2. Матеріально-технічна база та предметно-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти.

3. Науково-методичне забезпечення педагогічного процесу: зміст організаційно-методичної та освітньо-виховної діяльності у ЗДО

4. Аналітична інформація про характеристика виконання індивідуального плану студента: позитивні та негативні сторони, труднощі, які виникли під час практики, чим обумовлені; яка робота проводиться для успішного завершення практики.

Продовження додатку Д

Самоаналіз педагогічної, методичної та управлінської роботи, якість та ефективність самостійно проведених залікових форм роботи. Звернути увагу на основні етапи проходження практики:

- перший - організаційно-інформаційний;
- другий – змістовий (реалізація завдань);
- третій - звітний.

Результати ІДЗ, ІНДЗ та профорієнтаційної діяльності.

5. Значення практики для оволодіння майстерністю вихователя та керівника ЗДО.

6. Власна оцінка результатів проведеної роботи. Пропозиції до поліпшення організації і проведення практики.

7. Додатки

Підпис студента практиканта:

(ПІБ)

Структура паспорта дошкільного навчального закладу, що є базою педагогічної практики

1. Номер та назва дошкільного навчального закладу (ЗДО).
2. Тип ЗДО.
3. Адреса ЗДО.
4. Прізвища завідувача, методиста.
5. Структура ЗДО (кількість груп, для дітей якого віку, спеціалізація груп, гуртки, факультативи, платні навчально-виховні послуги тощо).
6. Наукові та методичні проблеми, над якими працює педагогічний колектив ЗДО, постійно діючі форми методичної роботи (творчі групи вихователів, семінари, лекторії, батьківські університети тощо), коротка характеристика творчих досягнень.
7. Фотомонтаж (3-4 фото), що презентує створене у ЗДО предметно- розвивальне середовище.

***Зразок та вимоги щодо підготовки тез виступу
на підсумковій конференції
ТЕЗИ ВИСТУПУ
НА ПІДСУМКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗА НАСЛІДКАМИ ПРАКТИКИ
З РЕКОМЕНДАЦІЯМИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА***

Виступ на підсумковій конференції повинен супроводжуватись презентацією і має розкрити:

- *виконання студентом-практикантом програми та реалізацію мети практики;*
- *стислу характеристику бази практики, стану її управлінської діяльності;*
- *характер виконуваних практикантом завдань та функцій на робочому місці;*
- *результат виконання завдань практики;*
- *власна оцінка результатів проведеної роботи*
- *пропозиції студента - практиканта з питань удосконалення організації педагогічної практики в закладах дошкільної освіти на відповідній базі практики та з боку університету.*

Рекомендації щодо підготовки та оформлення презентації

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

ДЛЯ ВИСТУПУ НА ПІДСУМКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Презентація повинна відбивати основні позиції виступу практиканта за наслідками практики, містити таблиці, діаграми, узагальнення, висновки. Виконується презентація у редакторі Microsoft Power Point в обсязі 12-15 слайдів і оформлюється в діловому стилі.

В електронному вигляді презентація використовується під час виступу студента на підсумковій конференції.

У Звіті презентація представляється у роздрукованому вигляді не як слайди, а як «видачі»: по 4-6 на сторінці.

Навчально-методичне видання

Педагогічна практика

Методичні рекомендації

Укладачі : *Н.В.Лисенко, Н.Б.Лазарович, М.В.Матішак*

ІВАНО - ФРАНКІВСЬК, 2022

